

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli, in velja po pošti za celo leto 4 gl. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četrtert leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za četrtert leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XXXVII.

V Ljubljani, 20. rožnika 1884.

List 25.

Premišljevanja in molitve za vse stanove.

(Dalje.)

18. Nemudna pokora potrebna zavoljo naših dolgov.

Kako zelo nam je nemudna pokora potrebna, spoznamo iz tega, če pomislimo na svoje dolgove; in sicer vidimo:

1) da naš dolg je že zdaj zelo velik, če tudi danas, to uro nehamo grešiti. Če pravimo, da je naš dolg velik pred Bogom, ni to nič preveč ali napak rečeno, ampak je gola resnica. Le pomislimo, koliko smo morebiti grešili v prešnjih otročjih mladih letih, pozneje v moški starosti. V koliko zmot smo zašli, v koliko priložnost smo se prederzno in prostovoljno podali! Kdo vé, koliko smo grešili v mislih, besedah, pohujšljivih dejanjih; morebiti skoraj brez števila veliko! Oči so gledale po prepovedanih rečeh, ušesa poslušale nespodobne pogovore, roke segale po pregrešnih rečeh, noge nas nosile v nevarne družine; svoje ude in počutke smo, Bog vé, kolikokrat v greh in v razžaljenje Božje obračali! Pomislimo dalje na ptuje grehe, katerih smo bili krivi; na stanovske dolžnosti, ktere smo zane-marjali; na dobre dela, ktere smo opuščali; na kerščanske čednosti, za ktere se nismo prizadevali, ali jih ne iz pravega namena skazovali. — Če vse to pomislimo, ali smo pač v takim stanu, da se nam smerti ni treba bati? Ali moremo tajiti, da smo grešniki, in sicer veliki grešniki?

In če bi mi v takim stanu še pokoro in poboľšanje odlašali, ali se ne pravi to ravno toliko, kakor da bi naš dolg še ne bil dovolj velik, da bi moral še več biti? kakor da bi Bog ne bil še dovolj žaljen, ampak da bi ga morali še več žaliti? Kakšna prederznost, kakšna hudobija!

2) Nemudno pokorjenje in poboľšanje je drugič potrebno, ker sicer naš dolg zmiraj večí postaja, ko bi tudi nobenega greha več ne storili, kar pa je malo gotovo. — Naš dolg namreč narašča že zavoljo tega, ker je odkladanje pokore in nespokornost že samo na sebi veliko razžaljenje Božje in naravnost zoper povelje Božje; drugič pa ima tako odlašanje tudi hude in žalostne nasledke. — S tem, da poboľšanje in pokoro odlašamo, je naš stan vedno hujši in nevarniši.

Gospod Bog namreč ne bo proti nam bolj usmiljen, če ga dalje žalimo; grešna navada ne bo slabši, če jo dalj časa ne opustimo; naša natura ne bo boljši, če jo še dalje kvarimo; hudobni duh ne bo boječniši, če mu še dalje služimo! In kako zamoremo po pameti upati, da bomo pozneje za več grehov se spokorili, ko se zdaj za manj plašimo? Kako zamoremo pričakovati, da bomo v prihodnje močnejšega sovražnika premagali, ko se zdaj slabšega bojimo? Kako si moremo svesti biti, da nam bo Bog potem raji odpustil, ko ga bomo še večkrat žalili? Tudi ni mogoče grešnik ostati, da bi ne postal vedno večí grešnik! Zakaj dolg, ktereга kdo plačati noče, sam po sebi raste že po obrestih, ki se zraven prištevajo.

3) Nemudno poboľšanje in pokorjenje je pa tretjič potrebno, ker ne vemo, kdaj je mera naših dolgov polna! Bog v svoji neskončni modrosti ima svoje skrivne pravične pota, nektare Bog pokliče iz sveta precej po prvem smertnem grehu, nektare dalje prenaša, vender pa nobenega ne dalje, kakor da je mera pregréh polna. Zdaj pa nobeden ne vé, kdaj bo njegova mera polna; toraj tudi nobeden svojega poboľšanja in spreobrnjenja odkladati ne smé, če mu je zveličanje količkanj pri sercu!

Molitev.

Preveč, o Gospod, vse preveč sem Te že žalil; konec mora biti mojih grehov! Že za te grehe, ktere sem do zdaj storil, ne vem, kako bom mogel zadostovati in pravo, primerno pokoro delati; kako bi si pač upal, še naprej grešiti? Moj dolg je že tako velik; kako bi si upal še več dolgov delati? — Mera mojih pregréh je že tako polna; morebiti enega samega smertnega greha še manjka, da pravično sodbo čez mene skleneš in me na vekomaj pogubiš?

O moj Bog, slišal sem Tvoj glas in se bojím. S svetim strahom pretresi moje kosti; zakaj Tvoje sodbe se bojím. Vém, če se me ne usmiliš, da me lahko po pravici pogubiš. Ali pri Tebi je usmiljenje in obilno odrešenje. Skesanega in potertega serca ne boš zavergel! — Glej, obžalujem vse do zdaj storjene grehe in sklenem, od zdaj Tebe nikdar več s kakšnim rado-voljnim grehom ne razžaliti. Vém, o Gospod, da je čas vstati od pregrešnega spanja; zatoraj hočem od sebe vreči dela tame in obleči orožje svitlobe! Kakor po dnevu hočem pošteno hoditi, ne v požrešnosti in pija-

nosti, ne v nečistosti in nesramnosti, ne v kregu in nevošljivosti; temuč obleči hočem našega Gospoda Jezusa Kristusa! Amen.

Alfons Ratisbon.

(Konec.)

K sklepu naj nasledujejo še nekatere verstice iz „Popotovanja v sv. Deželo“ o tem, kar sem sam vidil, iz ust Ratisbona samega slišal o svojem popotovanju l. 1866.

Bilo je 20. sušca, v torek po tihi nedelji, smo šli ogledovat novo mesto, Bezeto, proti severo-vzhodu. Začne se ta oddelek pri avstrijski romarski hiši, ktera stoji nad cesto križevega pota (Via dolorosa). Perve tri postaje so med Morio (tempeljnovidnim prostorom) in Bezeto. Gredé po ulicah od romarnice proti vzhodu ter vratam sv. Štefana so kmali ob poti prostori nekdanjih Pilatovih poslopij, gradú Antonije in tempeljna, ribnika Betezde, obok Ekce-Homo z Ratisbonovo napravo, cerkva kervavega bičanja itd., bolj od poti višej pa še druge znamenitosti. V tem kraju je imenitna cerkev sv. Ane. Nekoliko višej so ostanki cerkve sv. Magdalene, zidane proti sredi 12. stoletja, ki je bila pa v muslimansko šolo spremenjena, ko so bili Turki Jeruzalem pridobili. Kaže se ne daleč od tam tudi hiša Simonova in pred hišo skala z vtisnjeno stopinjo, ki pravijo, da je od Zveličarja. Mem družega imeniten je latinski samostan oo. frančiškanov „pri kervavem bičanju“, kterege je Ibrahim-paša l. 1838 dal oo. frančiškanom svete dežele, po dobroti Maksimilijana Bavarskega pa je bil potem samostan zidan na nekdanjem svetišču s cerkvico Kristusovega kervavega bičanja vred. Stebri te prijazne cerkvice so še od nekdanje v vojskah razdane cerkve. Drage altarje je bila napravila blaga napolitanska kraljeva deržina, zdaj oropana in pregnana, od ktere pobožnosti se tudi drugod spominki vidijo. Samostanček ima tudi malo romarnico. Vse okrožje tukaj je silo imenitno zavoljo Zveličarjevega terpljenja, ker v teh krajih se začena tako imenovana „Via Dolorosa“ ali križev pot. Kažejo namreč, tam novejši stolp s starim podzidjem, ki ga naznaujajo za ostanke gradú Antónije: in blizo njega ob levi, namreč ko se gre od vrat sv. Štefana v mesto, so zidane vrata, ki so peljale v Pilatovo sodnjo hišo in sicer po svetih stopnicah (štengah), ki so zdaj pri sv. Janezu Lateranskem v Rimu.

Nazaj proti avstrijskemu hospicu gredé, ne deleč od poprejšnjega, sem vidil drugo svetišče, ki mi je stokrat ljubše, kakor ko bi bil vidil vse kitajsko cesarstvo, in spoznal sem moža, ki sem ga že davno želel viditi, in mi je pogled njegovega obličja bil dražji od blišobe vsih azijskih mogulov in veličih mogulov. Prišli smo bili namreč v napravo preslavnega Alfonsa Ratisbona, v novi vstav sijonskih hčer, kterege začetnik je ravno Ratisbon. Ta naprava je v enem naj lepših krajev ob „Vii Dolorosi“ precej pri poti in je narejena tako okusno, da ne v Jeruzalemu ne drugje se mi ni naključilo poslopje temu enako, pa veliko ga še ni bilo dodelanega. Vse kar Ratisbona tiče, je tako tehtno in mično, da malo kaj enacega, torej naj ob kratkem povem, kar sem tisti dan opazoval. Zapisano imam to-le:

Ratisbon Marija Alfons je mož srednje postave, dobro podpert, čverst, lepega života, pa še lepši duše, vse na njem je edino in ravnomérno. Nos ima orlovat, obličje nekoliko podelgasto okroglo in polno, primerno debel vrat, lase črne in po francoski šegi česane, vender ne predolgih. Brada je velika, gosta, v sredi sivkasta, čelo obokano in srednje visokosti, oko sivo in prijazno — pa moško-rezno, vsi udje čversti, vsa obnaša živa in

urna, duh poln serčnosti in nepremagljivosti. „Zarés, taki značaj premagati — je premogel le čudež!“ sem si mislil premišljeva je nekdanjega izraelskega sina, in sedaj tako velikoserčnega katoličana.

Namen svoje naprave nam je povedal z malo besedami nekako tako-le: „Super „Via Dolorosa“ sint „filiae Sion,“ ut Dominum consolentur.“ Ob žalostnem ali križevem potu naj bodo nove redovnice, „Sijonske hčere,“ da bodo Zveličarja v njegovi britkosti tolažile: s premišljevanjem in molitvijo, zlasti za spreobrnjenje judov itd. Ravno na tem mestu so judje vpili zoper izpostavljenega Sinú Božjega (Ecce-Homo): „Križaj ga, križaj! Proč z njim! Njega kri naj pride čez nas in naše otroke itd.“ Tukaj naj se godí zdaj ravno nasprotno od tega, kar so počenjali nekdanj nesrečni očetje. — Vse v tem lepem poslopju opominja prebivavce na nekdanje britkosti Zveličarjeve, povsod je rudeča barva, na kelihih in po vsih orodjih in napravah podoba Ekce-Homo v človeški velikosti iz kararskega marmorja, belega kakor mleko. Izdelal jo je v Rimu neki Poljak. To delo se nikoli ne more prehvaliti; kraljevo veličastvo je zedinjeno z „Možem bolečin.“ Vožnja samo od Jafe do Jeruzalema je stala 50 napoleonov, koliko pa podoba, niso povedali; — dozdeva se mi, da bi utegnili biti darilo od sv. Očeta.

Pri svojem poslopju ima zmiraj delavce, mislim, že več lét. Zraven samostana bode cerkev, in v veliki altar pride ravno prostor med dvema še stoječima stebroma, nad kterima je bil tisti glasoviti mostovž, s kterege je bil Pilat razbičanega Zveličarja pokazal terdoserčni judovski derhali, rekoč: „Ecce homo! Glej, človek!“ Čez vse pa sem se začudil, ko nam je Ratisbon pokazal na teh starih iz podertin izkopanih dveh stebrih staro pisanje, ki se ravno komej še razloči, da je beseda „Tolle“ na enem, in zopet na drugem „Tolle“ zaznamnjan je tedaj ravno judovski krič: „Preč, preč“ z njim, kar je zanesljivo eden prvih kristjanov v kamen začertal v vedni spomin, kaj se je tu godilo. Te reči nam je Ratisbon razlagal z neko živo gorečnostjo, da je bilo veselje, in meni se je vse tako jasno zdelo, da se ne dá dvomiti. — Kakor tukaj, tako se po drugih prostorih več starih znamenitost iz zemlje izkopuje. Ko so za cerkveno dno kopali, so tudi precej skerljavk od tega oboka odlušili, kakoršnih nekaj je tudi meni dala ena „sijonskih hčer,“ ki so že imele napis „Lithostrotos.“ To so gotovo imenitni spominki, kterih nekaj se je že tudi vzdalo v podstavo nekterih novih cerkev na Kranjskem. Naj imenitniši cerkev pa ima biti tam na mestu samem. Takrat so se vidile le samo: podzemeljska prelepa kapelica narejena in pa kaj prijazne rake za sijonske hčere, v ktere djanim biti jih gotovo ne bode groza po spolnjenem tako lepem poklicu, kakor ga imajo.

Opomniti moram še druge reči, ktera me ni dosti manj osupnila. Peljal nas je bil Ratisbon v podzemeljsko obokovino, menda od Heroda ali koga družega narejeno. To je obširna in dolga pot pod zemljo, ki derží kdo vé kam in kako deleč, ki je bila vsa zasuta, Ratisbon pa je deleč tje spod zemlje dal perst in posipine izkopati, na stran spraviti in iznesti, in kar je naj imenitniše, naletel je v teh prostorih na tekoči studenec, kteri je edini v Jeruzalemu. Take znamenitosti Ratisbonovemu posestvu dajejo neprecenljivo vrednost in silno znamenitost. Vse je skupaj derlo te čuda ogledovat; naj bolj pa so stermeli judje. In zakaj? To nesrečno ljudstvo ima lastno izročilo, da je Ecehija neki studenec v Jeruzalemu pokril (nekdo je rekel, da imata biti dva ali celo trije taki studenci), in kadar ta na dan pride, takrat bo prišel od njih še zmiraj pričakovani mesija. Kdo se bo torej čudil, da so judje o tej novici vsi za-

vzeti skupaj vrel to novo iznajdenje gledat in se v svojem upanju poživljat. Ratisbon pa jim je nekoliko osoljeno razlagal, da je vse res tako; — prišel je Mesija, in tu naj se dajo v najdenem studencu kerstiti, pa se bodo vdeležili Njegovega kraljestva itd. — Ob koncu svojega posestva je Ratisbon dal zazidati, to podzemeljsko pot (po kateri so se mogle cele trume iz enega kraja v drugega kar naglo preseliti, naj berže tudi kje iz mesta udariti pod mestnim zidom), akoravno so mu prigovarjali, da naj še dalje koplje. Rekel je namreč: Moj namen je vse kaj drugega, kakor za starinami brodit.

Vidili smo tudi šolske otročiče, male rejenke, ki se sprejemljejo iz vsih vérstev, — tudi turkinje, katerih nekaj je bilo vmés. Posebno veliko pa je bilo malih Maronitovk, katerih starše so neusmiljeni Druzi o znanem klanji pred nekaj leti pomorili. Na vse strani po vstavah in samostanih so bili potem ubogi katoliški sirotki in sirotke oddajani; tudi protestantom jih je kaj v roke prišlo. Ktere starši sijonskim hčeram v odrejo dajo, jih potem domú vzamejo, ko so lepo izučene, naj si bodo kakoršne koli vere. Zastran vere se jim ne dela sila, akoravno se tudi turkinje s katoliškimi moljkati učijo. Ljubezen, ktera se jim skazuje, pozneje utegne roditi dobro seme. Naj pristavim tukaj naznanilo iz Jeruzalema, ki ga 18. vin. l. 1866 razgláša novojorški cerkveni list tako-le: Vkljub pičlim pomočkom vender veselo napredva od Alfonsa Ratisbona ustanovljeni samostan sijonskih hčerí. Sto in deset sirot odreja redovnice v Jeruzalemu in št. Ivanu v hribih, med njimi 10 mohamedanskih dekličev. Naprava bi lahko sprejela 300 sirot, ako bi bili pomočki. Vojska, kolera, kobilice, vse stiske, je viditi, si roke podajajo množit revšino jutrodeželskih kristjanov. Vender katoličanstvo dan na dan več duhovne moči dobiva. Več hčer protestantskih družin ima sklep, nasledvati gospodičino Sandretzko (hčer protestantskega misijonarja Sandretzkega), ki se je spreobrnila in stopila v red sijonskih hčer. Spreobračanja so pogoste...

Preden smo to priserčno napravo zapustili, nam je g. Ratisbon dal postreči s kavo in z raznimi slaščicami, kakor je navada na Jutru. Eden naših ni maral svojega oddelka izpiti, Ratisbon pa mu čversto zagermí: „Sie müssen trinken!“ Govoril je namreč tudi nekaj nemško, naj rajši pa francosko. Pred odhodom smo se vsi zapisali v spominske bukve in kaj zadovoljni smo šli v hospic kosit, kamor je le nekaj stopinj od sijonskega samostana.

Velika sv. maša.

Moč sv. maše je v tem, ker se Jezus Kristus daruje, zlasti v namen, kakor ga mašnik odloči, pa tudi po namenih, kakor jih storé posamezni, kateri so pri sv. maši. Sv. maša ima torej neskončno vrednost, bodi si slovesna ali pa tiha, prosta maša, ker daruje se pri vsaki sv. maši ravno tisti Sin Božji, Jezus Kristus.

Vender pa je od naše strani nekaj razloček med tiho in med slovesno sv. mašo. Vzemimo to reč po človeško. Nekdo, postavim, želi neko prav veliko dobroto doseči od imenitnega in bogatega človeka, recimo, da kaki kralj od mogočnega cesarja, kateremu se je zameril, želi doseči odpuščenje in mir, ali pa kake druge milosti. Kaj stori? Privzame si dražih veljavnih mož, napravijo se poslanstvo v naj bolj spodobno obleko, vzamejo še kakih daril seboj, s kakoršnimi upajo mogočnemu gospodu prikupiti se, in tako stopijo v večem številu z naj lepšimi šegami in z vsim mogočim spoštovanjem pred gospoda.

Zakaj tako? Zato, ker taka množica prosivcev, častljivo napravljena, pristopivši k gospodu s tolikim spoštovanjem — to ima večí moč in veljavo, kakor ko bi le posamezen človek, v odergnjeni obleki in merzlo stopil pred njega, od kogar dobrote pričakuje. Ali postavimo ta-le primérlej: Ubožna družina, ki sama nima ne hiše ne premoženja, vživa leto in dan silno velike dobrote od premožnega moža, ki jo z vsim oskerbljuje: ob godu tega dobrotnika pa oče te ubožne družine želi svojega dobrotnika prav posebno počastiti in se mu zahvaliti, zato pride z vso družino ga zahvalit in mu srečo vošiti. vsaki hvaležnih otrok mu kako častitko pové, zapojó tudi kako pesmico. Ali nima tako preslavljanje večí moči, kakor ko bi le eden ali drugi prišel in dobrotniku rekel: Prav lepa hvala vam za dobrote!

Ali ni nekaj podobnega pri veliki in slovesni sv. maši? Le opazujte, kaj vse se godí pri slovesni sv. maši. Tu pristopi z mašnikom, celebrantom, več družih k altarju kakor strežnikov, duhovnov in neduhovnov. Obleka je naj lepši, kar je cerkev premore, na altarju in sicer po cerkvi gorí veliko luč, zvonilo, orgljanje, petje vse je častitljiviši, slovesniši, kakor pri tihi ali manj slovesni sv. maši. Čemu vse to?

Veličanstvo naj svetejši daritve se hoče s tem bolj povzdigniti, vsa duhovnija hoče Boga zaradi kake posebne prilike posebno in veliko bolj počastiti, kakor druge kratí. Gospod Bog, Stvarnik, Odrešenik in Posvečevavec bode s tim še posebej počešen, g. ečniše hvaljen, bolj priserčno za dobroto prošén.

Kdo bi ne bil veliko bolj ginjen, ko se za veliko mašo že pri zakristiji bolj slovesno pozvoní, ko orglje častljivo zagermé, ko se prikaže križ med lučmi, manjši in veči cerkveni služabniki, diakon, subdiakon in še drugi duhovni ter poslednjič tudi sam maševalec (celebrant).

Zato piše učeni dr. Gih: „Pri slovesni veliki maši je priprava veliko bogatejši in svetičniši, kakor pa pri tihi, osební maši. Ako se obhaja slovesno, skazuje Cerkev naj večí častitljivost, da veličanstvo daritve bolj povzdigne, s čimur se Bog bolj poveljuje. Mislímo si n. pr. le na posvečene služabnike, ki pri slovesnosti pomagajo (diakon, subdiakon, kleriki), predrage paramente in daritvene posode, večé število luči, incenziranje, korno petje. Taka bogatejši in veličastniši slovesnost najsv. Daritve je Bogu prijetna in zato pripravna Božje usmiljenje ložej nakloniti, da prošene milosti podeluje, ali kar je ravno to, da prošnjam in priprošnjam sv. Cerkve podelí večí moč.“ Henriquez pravi: „Dicendum, Missam solemnem esse magis efficacem ad impetrandum pro eo, pro quo sacrificium offertur, quantum est ex parte oblationis Ecclesiae.“ To je: „Mora se reči, da slovesna maša je bolj zmožna, da se sprosí za tistega, za kterege se daritev daruje, kolikor se tiče od strani darujoče Cerkve.“ — Drugi pisavec pravi, da „kadar se s to slovesnostjo daruje sv. maša na koga namen, se za taistega ne daruje le gola daritev, temveč vsa tista slovesnost se oberne z daritvijo vred v njegovo korist.“

Kaj pa se iz tega učimo? Gotovo to, da moramo take velike, slovesne ss. maše bolj čislati, se jih raji, obilniše vdeleževati. V Šenklažu je vsako nedeljo in praznik ob desetih veliki sv. maša z azistencijo, pri kateri pa bi bilo lahko več vernikov, kot jih je. Morebiti se zato verniki takega slovesnega opravila manj vdeležujejo, ker nekoliko dalj časa terpi. Pomisliti pa je, da nedelja je dan Gospodov in se mora tudi v Božjo čast obračati; torej nič ne dé, ampak ravno prav je, ako si nekoliko dalj časa v cerkvi, zlasti pa med službo božjo.

Misli si morebiti kdo: kaj pa bom počel, ko n. pr. „Gloria,“ „Credo“ tako dolgo terpi? Res je lahko kdo

včasih v zadregi, kaj bi počel; toda pomaga si pa lahko, ako je človek nekoliko prebrisan. 1. Vsake molitvene bukve po večem imajo kake spodbudne branja, premišljevanja, posebne molitve, ki jih lahko bereš tisti čas, ko se daljši mašni oddelki na koru pojejo. 2. Posebno dobro je, ako moliš s premisljivostjo rožni venec, — ali tri božje čednosti, ali premišljuješ križev pot, iz bukvic — sej je sv. maša spomin Kristusovega terpljenja. 3. Nekteri je zapisan v več bratovščin, ktere utegne opravljati, ko odmoli iz bukvic „glorijo“, „vero“ (kredo) itd., dokler se na koru ne odpoje; potem pa, se vé, naj dalje spremlja mašnika in bere sv. mašo, kakor jo mašnik dalje opravlja. Sploh pa, kdor ima v molitveniku sv. mašo v domačem jeziku, kakor jo opravlja mašnik pri altari, ima več del dosti moliti, ako premišljeno in zložno moli. Tako delaj in ne bo ti dolgi čas pri veliki sv. maši, temveč pričujoč bodeš pri nji z velikim dušnim pridom. Opomniti moram, da je velikega milovanja vredno, ker toliko otrok in mladine se pri sv. maši in sploh v cerkvi tako véde, da nimajo nič zasluženja pri Bogu, temuž z novimi grehi obloženi gredo iz cerkve. Zato je nauk o obnašanju v cerkvi silo potreben, doma od staršev in rednikov, v šoli od katehetov, učencikov itd.

Šibanja vredna je lahkomiselnost pri otrocih, velikokrat gospodskih, ki se v cerkev pridervé kakor kmečke kozé, kadar se jim poljubi, in zopet iz cerkve tapajo, kadar se naveličajo igrati v cerkvi! Tako je bilo viditi med šmarnicami, da je kak par páglavcev prišumelo skoz vse množice k omrežju pred veliki altar, od tam so se zmuzali v kratkem k stranski zakristiji, potem zopet v kaki kót pri stranskem oltarju, dalje v klopi, in še predno je častiti pater premišljevanje končal, se je otročja samopašnost zopet med množico podila iz cerkve, in pa s tako lahkomiselnostjo, kakor da bi hiša Božja bila igrališče na tergu. In to je bilo pogosto, pa toliko bolj bodéče v oči, ker prostor po sredi pod kuplo je bil čisto prazen (ljudje namreč so ostajali bolj na sredi cerkve in na prostorih, kjer so ložej govornika mogli umeti). Enako delajo paglavci včasih tudi med veliko sv. mašo, ali kadar se jim zdi, in čudno je, da jim njih starši ali drugi domači to dopuščajo!

O tacih napakah bi bilo še veliko govoriti, pa marsikomu je morebiti že to preveč. Misli so me včasih obhajale, da taki šterkovci, ki zdaj tako lahkomiselnostjo po Božji hiši šterkajo za kratek čas, so boje tisti, ki jim, kadar so odrašeni, cerkev nič več ne diši, in če že vanjo pridejo, pa na drugi način še veliko huje Boga v samem svetišču žalijo.

K sklepu pa še nekaj tistim, kterim je rado bridko za čas, ki ga v hiši Božji prebijajo. Marsikomu se bode morebiti v začetku zdelo, da to se v tako resno obravnavo ne podá; vidil pa bo končno, da se podá prav dobro.

V prejšnjih časih so imeli kralji in knezi svoje dvorne šaleže, kteri so jim šale brili in tako pričujočo družbo razveseljevali. Sploh so jim rekli „dvorni norci“, v resnici pa so bili umni in še prav bistroumni „norci.“

Neki knez tedaj je dal odbranemu šaležu tako zvano norsko šibico, s čimur si ga je izvolil za svojega šaleža, in to šibico bi moral toliko časa nositi, da dobí še večjega „norca“, kot je on sam. Če ga najde, naj temu paličico izroči.

Nekoliko let pozneje je bil knez na smertni postelji. Dvorni šalež ga obišel in knez mu reče, da ga bo kmalu zapustil. Kam pa se napravljate gospod? praša šalež. „Na drugi svet,“ odgovori knez. Šalež: „Ali pridete čez mesec dni nazaj?“ Knez: „Ne.“ Šalež: „Kedaj tedaj?“ Knez: „Nikdar več ne.“ Šalež: „Nikdar več ne? Ali ste se pa kaj pripravili za življenje na drugem svetu?“ Knez: „Nič ne.“ „Kaj?“ „Začu-

den zakliče norec, nič ne?“ Tedaj se bodete na to tako veliko potovanje podali, ne da bi se bili kaj pripravili! Večjega „norca,“ kakor ste Vi, si ne upam nikjer najti: „Tu imate norško palico, — Vi jo odselej nosite!“

Tacih „norcev“ je še zdaj odveč. Dolga pot se bliža, pa kje je pripravljanje? Vsaka maša ti je predolga, že celo pa velika maša; za molitev ni časa; za spoved in sv. Obhajilo ne volje, za post tudi ne; za reveža ni patakona; za vse, kar se zahteva za srečno večnost ti primanjkuje časa in prilike! Ali nisi bedak bedakov, kteri tako delaš?

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Procesije sv. Rešnjega Telesa praznik v Ljubljani zaradi deževja niso mogle iz cerkve. V stoljnici so toraj opravili v cerkvi in vodili so obhod milgsp. prošt. Tudi pri sv. Petru so opravili v cerkvi. Toliko lepše vreme pa je bilo naslednjo nedeljo in procesije prelepe so bile zjutraj v Ternovem, pozneje pri sv. Jakopu in pri Frančiškanih. Poslednjo je lepšalo tudi prezalo novo in dragoceno nebo. Častitljiva procesija je bila v nedeljo tudi na Černučah iz zale in v naj ugodniši simetriji zidane nove cerkve med hišami po dolgi vasi; obilno okinčane hiše in pota, koder gre procesija, zraven nove cerkve delajo čast Černučanom. Sploh se mora priznati, da Posavci, na Ježici, pa v Šentvidu itd. so ljudje močno vneti za častitljive procesije o sv. Rešnjem Telesu. Moramo pa to, ako hočemo biti pravični, reči po večem o vsi naši deželi; povsod vidiš posebno velikanske mlaje, ki jih postavljajo mladenči — večkrat na svoje stroške; ženska mladina pa jih venča in okinčuje.

Letošnji duhovski jubileji. Zlatomašniki l. 1884. so ti-le preč. gospodje:

1) Friderik Ignacij plem. Fries, infulirani opat božjega groba v Stepanji vasi, kanonik Dunajske stolne cerkve itd. 2) Jakob Poličar, župnik v Podbrezjah. 3) Valentin Sežun, župnik v Dobrépolju in knezošk. duh. svetovalec. 4) Fr. Urajnar, vpokojeni duhovnik, bivajoč v Vavta-vasi.

Petindvajsetletniki, ki bodo 29. julija v Št. Jurju obhajali petindvajsetletnico svojega mašništva, so naslednji preč. in čast. gospodje:

1) Ignacij Böhm, superijor lazaristov v Ljubljani. 2) Fr. Sajovic, jezuit v Št. Andreju. 3) Frančiškani: P. Tadej v Ljubljani; 4) P. Kornelij v Kamniku; 5) P. Amand na Tersatu pri Reki. 6) Svetni duhovni: Jurij Dernovšek, adm. v Želimljah. 7) Anton Domicelj, vikarij na Černem Verhu. 8) Štefan Jaklič, župnik v Št. Vidu na Dolenjskem. 9) Alojzi Staré, adm. na Rovi. 10) Janez Urbanček, dekan v Ternovem. 11) Matej Jereb, župnik v Javorjah. 12) Rajmund Kalan, adm. na Verhu. 13) Janez Keržič, župnik na Jesenicah. 14) Jakob Mrak, župnik v Železnikih. 15) Andrej Petek, župnik na Polšnjeku. 16) Martin Povše, župnik v Št. Jurju pri Kranji. 17) Jožef Voglar, župnik v Sodražici. 18) Anton Zorc, župnik v Mokronogu.

Umerlo je pa 7 sošolcev, in ti so čast. gospodje:

Jož. Zupan, kaplan v Sostrem; Ant. Jaklič, župnik v Mokronogu; Fr. Bergant, župnik na Polšnjeku; Jožef Novak, dekan v Kočevju; Peter Hönigman, kaplan v Mirni Peči; Ignacij Eržen, vpokojeni duhovnik; Val. Šarabon, kurat v Št. Petru.

Za zlati in srebrni jubilej Bog podeli svoj sv. blagoslov, še dolgo življenje in veliko zaslug za sveti raj!

Na Katinari, 8. junija 1884. (*Duhovnjak Katinara; — kerst novih zvonov; — nova maša.*) Slabo uro hodá, na vzhodni strani Tersta, poleg ceste, ki je v starih časih bila glavna trgovska cesta iz Tersta, stoji zala cerkva sv. Trojice na Katinari. Po ustnem izročilu domačinov je že v šestnajstem stoletju mala kapelica stala na mestu sedanje, l. 1783 sozidane cerkve. Od prejšnjega svetišča ni spomina pisanega, kot le napis na starejši kropivnici pred stranskimi vrati z letnico 1673. Sedanja cerkev pa ima nad glavnim vhodom izdolben napis:

**IOSEPHO II. AVGVSTO PIIS POMPEI BRIGIDO
CVRIS HIC IN VNITATE TRINO LITATUR.**

Dne 25. marca 1800 je teržaški škof Ignacij Kajetan de Buset Katinarsko cerkev presv. Trojice posvetil. Lastnega duhovnika so dobili Katinarci še le v l. 1785, ker pred so spadale vasi Longar (Lonjer) pod gročansko duhovnijo, kos Vardelje in Ročolo pod mestno župnijo teržaško novega sv. Antona, in sv. Marija Magdalena dolenja pod župnijo Matere Božje večje (jezuitske) v Terstu. Kam pa Katinara? No, Katinara (Ketnara) nikakor ni vas za se, temuč le oni prostor in par hiš pri cerkvi se zove takó; hiše pa imajo številke glavne vasi Longare. Na drugi strani ceste pred cerkvijo in duhovsko hišo je lepa pristava (kampánja, ali villa), nekdanj barona Zanchi-ja. Ta gospod je bil pravi čudák: za časa francoske revolucije v prejšnjem stoletju, ko je bil v Parizu pristav poslanstva avstrijskega, so ga že na morišče peljali, da bi mu z „giljotino“ glavo odsekali, a rešile so ga pariške „grisette“ (deklice), noseč ga proč na rokav. Saj pravil je tako. Učakal je visoko starost, nikoli se ni ženil, imel je znamenito zbirko vsakovrstnih ar in lepih slik.

Dasiravno ni bil vnet kristjan, vendar je podaril cerkvi dragoceno monštranco in zlat kelih. Po njegovi smerti pred kakimi deset leti je zdaj že tretji gospodar onega posestva, neki protestantski gospod. Sem bolj proti Longari je druga „villa“ imenovana „Melára“, ki ima tudi svojo kapelico, kjer se pa ne mašuje. Pod duhovnijo Katinaro spada tudi krasna kapela sv. Paskala Revoltella, na verhu teržaškega gozdiča „Boschetto“, pri „lovcu.“ Pri tej cerkvi je ustanovljen lasten kaplan, ki pa le mašuje in otroke iz bližnjih hiš „madrjarskih“ podučuje.

Za 2000 duš, kolikor jih spada pod katinarsko duhovnijo (kuracijo), je sedanja cerkev premajhna in davno so že načerte delali, da bi jo zdaljšali; a druge bolj nujne potrebe so resno skerb zahtevale. Posebno niso ugajali mali zvonovi, in zato so že pred leti zbirali in skladali potrebni denar, ter so si jih letos v Ljubljani pri g. Samasa-tu naročili. S kolikim veseljem so Katinarci nove zvonove sprejeli, je bilo v teržaški „Edinosti“ popisano. Dne 5. junija pa so milgsp. škof Janez Glavina nove tri zvonove slovesno posvetili, ali „kerstili.“ Večemu, ki tehta čez 22 stotov, so dali ime cerkvenega patrona, presv. Trojice in brezmadežno spočete Marije Device; drugemu sv. Jošt, kakor je stranski altar v cerkvi temu svetniku posvečen, in tretjemu sv. Florijan. Glasovi se lepo vjemajo: d, fis, a, in bodo (ako se ne ubijejo), ko mene in tebe, dragi čitatelj, več ne bo, „žive klicali,“ „za mrtvimi žalovali,“ in „hudo uro odganjali.“ — Oho, to poslednje pa že ne, — bode liberelec ugovarjal. Se vé, dandanes posvetnjaki godernjavajo, ako se zvoní ob „hudi uri“; a v rimskem obredniku je pisano: ko žuga hudo vreme, naj cerkveni zvonovi zvoné (campanae pulsantur), in tudi pri posvečevanju se večkrat omenja, da naj glas zvonov odganja vse nasprotno in sovražne moči hudobnega duha.

O tej stvari je lepo brati v življenju blažene Katarine Emerih: „Že kot otrok, pravi ona, sem čutila glas posvečenih zvonov, kakor neke žarke blagoslova božjega, ki spodé škodljive nasprotno duhove, kolikor daleč na okrog sega njih glas.“

„Terdno verujem, da posvečeni zvonovi prepodé satana. Ko sem v svoji mladosti na polji molila tudi po noči, so me motili večkrat hudobni duhovi, precej ko se je v jutro pred dnem oglašil zvon (Ave Marije) v Kösfeldu (farni cerkvi), sem čutila v duši, da beže hudobni duhovi... Čutim, da je glas posvečenih zvonov resnično svetejši, veselejši, krepčalniji in slajši, kot kateri drugi glas. Proti zvonovemu glasu se mi zdé glasovi nekako zamolkli in skaljeni: Celó cerkvene orglje slabotno in medlo pojó proti skrivnostnemu glasu zvonov.“ (Schmöger. Leben der gottsel. Anna Katharina Emerich I. Band. p. 51.) — Da! ginljivo je lepo zvenenje, nekako opominjanje iz družega sveta nadzemjskega. „Zvonovi zvonite! k molitvi budite, na delo vabite, ker naše življenje le kratek je dan!“ —

Dva novoposvečena mašnika sta bila prišla iz Tersta in sta se vdeležila za naše kraje redke slovesnosti posvečevanja zvonov, in eden teh čast. g. Jožef Kompare, je v nedeljo sv. Trojice na Katinari novo mašo pél. O tej priliki naj blagovoli blagi novomašnik sledeči sonet sprejeti:

Stanov po daljnih svetovnih širjavah
Premnogo je; — duhovski vsem je krona,
Kot mili glas posvečenega broná,
Ki slavo Bogu poje na višavah,

In mir ljudem po zemeljskih nižavah,
Tak mir, ki ne pozná ga zlobe spona;
Kot blesk z verhov presvetlega Sijona
Lijoč po hribih žare in planjavah:

Tak stan nastopil si, Josipe blagi!
Zapreke čversto zmagujoč premnoge,
Si danes pel slovesno novo mašo:

Veliko let Bog živi Te: nadloge
Varuj Te vsake, da boš k večni zmagi
Budil slovensko domovino našo!

Sk—č.

Dubica bos., 7. rožnika. Pošteno sem jih prejel 135 gld. za poslane svete maše ter darove, odločene za moj misijon, kar Bog poplačaj vsim dobrotnikom, pa tudi Vam, ki jih nabirate, da Vam pri vsestranskih in obilnih opravih gotovo nadlego delajo. Zato pa prosim vse gg. dobrotnike, kateri ne oddajajo in ne pošiljajo svojih darov le prilično v Ljubljano, naj jih blagovole kar naravnost v Dubico pošiljati.

Novi Banjalučki biskup, O Marijan Marković iz reda sv. Frančiška,* rojen Bosanec, poslal nam je prvo svoje pastirsko pismo, v katerem pozivlje sebi na pomoč v vladanju duš vse duhovne brate in pastirje, učitelje in roditelje ter vse katolike sebi podložne, ktere opominja, da naj živé vsi v pravi edinosti s sv. Cerkvó, v miru in slogi z drugoverci, pa v pokorščini do cesarja. Daj nam sv. Duh vsim skupaj pravo luč, pa še moč, da spolnujemo in vresničujemo njegove želje in prošnje ter vsak po svoji zmožnosti delamo v zapuščenem tem vinogradu Gospodovem večidel na uskrnutje (vstajenje od mrtvih) katoličanstva, kakor glasi se napis na zvonu katoličke kapele v Pridoru, prav redko kje samo na zmoženje katoličanstva, kakor se glasi napis na zvonu za katoličko kapelo u Novem.

* Še vlani imel sem službeni dopis do njega, ko župnika v Dolcu pri Travniku. Tako ljubeznjivo mi je odpisal, da sem bil prav ginja.

Omenjeni zvon je v Novi došel že pred binkošti; lahko čaka dokler se kapela ne izdela, pa tudi zvonar v Zagrebu me bo moral nekoliko čakati, da mu nabere potrebno plačilo. Druzi posebnih novic ne vem pisati, to še dostavljam, da imamo zdaj tukaj sušo, da se ni mogla še vsa koruza vsejati, toraj bo gotovo prepozno za njo, ako tudi kmalo dež pride. — Danas mi manjka naših novic, bom pa o pravoslavnihi*) kaj zbleknil. Kmalu bode minulo leto, kar je bil došel v Dubico po svoji okrožnici proti katolikom svetu poznani Kosanović, pravoslavni metropolit bosanski iz Serajeva. Metropolit je postal še za vlade turške, o kateri pripovedujejo, da so rumenjaki sposobnost dajali za vsako dostojanstvo in častno stopnjo, ker zgodovina terdi, da so imeli Serbi škofa čisto slepega, kateremu je pri posvečevanju duhovnikov en dijakom dotične molitve čital, škof pa za njim izgovarjal, drugi mu pa roke prelagal in pokladal, kakor je bilo predpisano. Drugih opravil mu ni bilo treba opravljati, ker birmujejo se kar pri kerstu, edino sv. krizmo je posvečeval, da jo je drago župnikom prodajal. — Kakov mož je ta Kosanović, vidi se vsaj nekoliko iz tega, da je v Dubici o duhovni svoji visitaciji kar iz cerkve šel posedat po sterganih štantih prodajavcev serbskih, pa še tudi turških, ter je povzdignil v čast arhimandrita (nekako opata) kaludjera (mniha), kateri nima nobenega fratra v samostanu pod seboj; kateri je bil v puntu kristjanov proti turkom veliki vodja, ter je turad (turčine) pucal in streljal kakor vrabce; kateri po zasedi avstrijski ne puca več turadi, ampak je vedno v šumi na lovu, ter že več let (če tudi ima faro do 3000 duš) nobeno nedeljo ni imel službe božje; še celó zdaj ne, ko je bil povikšan v čast arhimandrita, ter je prejel zvon v svojo cerkev. V nedeljah in praznikih se je zvonilo dopoldne in popoldne, ali službe božje ni bilo nobene. Drevo se spoznava iz sadú, vertnar pa po vsajenih in hvaljenih drevesih.

Pred nekterimi tedni prinesla mi je sosedica staroverka 3 slike prodajat, ktere je zavergel staroverski njen svečenik, češ, da niso za njegovo cerkev, kateri jih je hotla podariti, ampak za šokačko (katoliško). Oglebam jih, ter najdem Mater Božjo, naslikano, da derži roke prav kakor katoliški mašnik, kadar izgovarja: Dominus vobiscum; Dete Jezus pa je od pasa više prav v sredi. In ravno taka slika M. B. se nahaja pri iztočno-obrednih gerških in slovanskih kristjanih; nikdar in nikjer pa ne pri zapadno-obrednih. Dalje našel sem sv. Nikolaja popolnoma zopet v iztočno-obredni škofovski obleki, v kateri še sence ni od zapadno-obredne; bil je še prorok sv. Elija zaštitnik (varh) Bosne, kateri je bil po judovsko napravljen. Oglemdvaje te slike sem vse to tudi ženi razlagal in na zadnje dostavil: Čudim se, da si upa svečenik Bojan (tako mu je ime) zavreči M. B., sv. Nikolaja in sv. Elija, ktere on sam časti in na pomoč kliče. Ne bi jih smel zavreči, da so tudi resnično slikani po katoliški šegi: ali oni so slikani prav po vašem običaju, kakor se slikani nahajajo v Carigradu in na Rusovskem, kamor vaš svečenik vedno gleda. Da on ne pozná naših slik, se ne čudim prav nič, ker ne vé nič od naše Cerkve; samo v glavo so mu vbijali,

*) Katolikom nasprot imenujejo se staroverci pravoslavne. Samo to ime že svedoči, da je bila (in je še) vsaj pri Slovenih nevednost mati razkola, ker so gerški orthodoxos preveli kar po vsakdanjem pomenu v pravoslavni, namesto v cerkvenem pomenu v pravoverni (kar se ve, da oni niso,) prav kakor učenec, ki čita v slovarju za eno in tisto besedo, pa v raznih, časi čisto nasprotnih pomenih, več besedi, ter vzame kar prvo brez pomislika, ali se njena s pomenom ali ne? — Zato sem rekel enkrat nekemu prenapetemu Serbu v šali in resnici: Da, da! Vi ste pravoslavni ali mi smo pravoverni, ter mu razložil besedo orthodoxos, pa tudi dokazal nevednost prvih prevoditeljev, na kar je — omolknil.

da je ona naj večja sovražnica pravoslavne, celó večja od turkov; ali da on ne pozná kar nič svoje cerkve in njenih slik, to se čudim; da on ne vé, kako je oblečen njegov vladika, tega ne morem razumeti. Dostavil sem ji dalje: Glej, kako mi vse drugač mislimo, kakor pa vaši svečeniki. Vidiš tega sv. Nikolaja, ki je ravno tako oblečen, kakor tvoj; glej tega, sem si jaz pred nekterimi dnevi kupil, čeravno ni po katoliško slikan, ampak po serbsko; jaz ne gledam na odečo, jaz gledam na veljavo svetnika; ta Nikolaj je resnično svetnik, naj si že bo slikan po vaše ali po naše. Prinesla pa mi je bila vlašsko leto neka Serbka sv. Petra, kakor mi je spčetka rekla. Pogledam sliko in ruski podpis; bil je res Peter, pa nikakor ne svetnik, ker ga je bil ruski car za svetnika proglasil, ali caru Bog ni nikdar te oblasti dal, da dela svetnike. Vidiš, sosed! tako mi ravnamo, ne kakor vaši, ki so malo učeni. Odgovorila je na to, da res prav malo znajo. Potem sem ji plačal slike ter je vesela odšla, da ni denarja zgubila; pa gotovo je tudi moje besede po ženski navadi na vse kraje trosila.

Še nekaj o serbski hvaležnosti. O buni (vstaji kristjanov proti turkom pred avstrijsko zasedo) podperali so Sloveni iz Avstrije vstaše s strelivom, hrano in odečo. In kako zahvalo dajejo zdaj bosanski Serbi svojim dobrotnikom? Najpred mnogotero merzé na Avstrijo ter Avstrijane, in slišal sem izreči Bosanca željo, da je prišel Rus namesto Avstrijana v Bosno, ter se pogosto čuje vik: Živio Milan, naš kralj! Pa so saj dobrotnim osebam zopet dobri in hvaležni? Kaj še! Prav v hervatski Kostajnici bil je za bune komitê v podporo vstašev bosanskih. Neki serbski učitelj bil je v njem posebno živahen in goreč ter je resnično neznanu pripomogel za vztrajno in izdatno podporo braće svoje po veri in kervi. Po zasedi avstrijski preseli se kar v Bosno prav v našo Dubico, poln nade in upanja, kako ga bodo bosanski Serbi (hud dušman je katolikom) slavili in na rokah nosili. Ali revež se je prevaril, prevaril strašno. Sperva resnično so ga povzdigali, volili za prednika v vsakem društvu, ker takrat so še tekli dobrotni studenci, ter so pretkani Bosanci po njem še upali dobivati — novca. Ali dobrotniki so prejenjali, naš predsednik ni imel nič več z ničim razpolagati, in prejšnji njegovi sladkači in kadilci začeli so ga serpo gledati, kakor vsacega tujca, odrivali so ga od sebe in svojih hiš, odstavljali od predsedništev, zdaj mu celó branijo v cerkev, kjer je bil on prvi pevec, ter hodi, ako kterikrat gre v cerkev, dve uri daleč v bližnjo faro.

Došlo je ustašem na pomoč mnogo junakov s puško in sabljo. Dokler so ti sokoli precej lene in neukretne Bosance branili, so jim bili mila braća in kdo vé kake vzvišene naslove so jim še dajali! Ali vse drugač se je obrnilo tem slobodnjakom po končani buni. Kratko rečem, da bi v svoji domovini skor gotovo bolji kruh imeli, kakor ga imajo tukaj med oslobodjeno bračo, kateri se za vse njih trude pač malo brigajo in kakor tujce, ter menda še katolike, prezirajo, čeravno so se nekteri že nekako popolno poserbili, ker vse serbske običaje posnemajo, celo gotovo pregrešne; še hvalijo pravoslavno vero in v njihove cerkve hodijo k službi božji i. dr.

V. Lah.

Razgled po svetu.

Avstrijsko. Pregled šolskih bukev. Za srednje, ljudske, meščanske šole dopuščene učne in učiteljske bukve v nemškem in v vsih slovanskih in romanskem jeziku je ministerstvo za nauke ukazalo skerbno preiskati. Naj bi se to zgodilo v pravem pomenu, da

namreč zopet pride keršanstvo in katoličanstvo v šolske bukve, kajti liberalni duh je v tej reči o svojem času gospodaril.

Pa še na nekaj družega naj bi se imel poseben ozir, namreč na zlaščanje šolske pertljage. Večkrat je viditi tolike skladavnice šolske tvarine, ki jo mladenec pod pazduho vleče, da bi srednji oslič imel kaj nesti. Koliko denara to stane, vedó starši in pa dobrotniki študentov, ker vsak čas je treba denara za knjigo ali drugo stvar. Ali se pa res toliko več naučé, kakor svoje dni? Precej močno dvomi, kdor ima priliko nekdanje znanje primérjati s sedanjim, zlasti oziroma na bolj potrebne tvarine. Šolske knjige so bile prej tako vravnane, da v manjšem bremenu je bilo vse potrebno skupaj, v zemljepisni knjigi n. pr. vsi dotični zemljevidi, ter ni bilo treba debelih atlasov drago kupovati in v šolo seboj vlačiti. Enako je bilo v slovniči potrebno berilo (auctor), in ob koncu besednjak pridjan. Knjige za vsaki razred, nove, so stale tako malo, da si jih je tudi ubožni dijak napravil brez pritežnosti; sadaj pa se v premnožih ozirih (ne le oziroma knjig) godí tako, kakor bi bile višji šole samo za premožne, in ne tudi za reveže.

Z Dunaja se poroča Germaniji, kako se je v neki pravdi Kaminskovi skazalo, da je bilo odločenih 154.963 gld. za podkupovanje liberalnih časnikov; od teh da je 28 tisuč dobila „Neue freie (?) Presse“, 42 tisuč „Neues Wiener Tagblatt“, 7 tisuč „Deutsche Zeitung“ itd. Bratislavski časnik pravi, da veliki dunajski časniki so zlasti organi samopridnosti, ki se vredejejo po načelih borze in barantaštva. Patakón tedaj je program liberaluhov. In taki so dogma po velikih gostilnah, kavarnah itd.! Tudi značaj!?

V Pragi so škofje in drugi znameniti cerkveni dostojanstveniki 10. t. m. imeli posvèt zastran vravnave duhovske plače. Posvetovanje je trpelo 4 ure in sklenili so, da bodo vladi izročili posebno pismo, katero bode to reč obravnavalo.

Na Ogerskem se veršijo volitve med tepeži in po boji in pišejo, kako da je dozdej izvoljenih toliko in toliko liberalcev (165), zmérnih nasprotnikov (48), neodvisnih (56), protijudovcev (13), narodujakov (10) in brezstrančarjev (10). O kaki katoliški ali cerkveni stranki še besedice ni.

Belgija. Pošastno je, kar so frajmavrarji počeli v Belgiji, ko so imeli večino v zbornici. Nobena vasica jim ni bila premajhna, piše „Grazer Volksbl.“, da bi ne bili ljudí nadlegali. Vohunili so pri pridigah po cerkvah; terpinčili spovedence in so skrivnosti iz njih vlekli, ki pa so bile lažnjive; po vstavi zagotovljeno svobodo nauka so sami gerdo teptali, da so le katoličanom naj ostudniše krivice delali. Za hujskanje so razmetavali neznansko veliko državnega denara in vse je imelo ta namen, da so duhovne ovajali framasonom, češ, da leco in spovednico zlorabijo zoper državne šole. To malopridno vohunstvo je bilo zasramovanje hvalisane svobode in razkačevalo je vso deželo. Neprenehoma so vstanovljali nove, veri sovražne šole in mastno plačevali učitelje, kateri pa so hodili le v bolj prazne šole. To zadevanje je pa hudo peklo varčni belgiški narod.

Djanje liberalne ére je bilo čisto nekoristno in vsesploh škodljivo, ker večina tega početja je bila vojska zoper katoliško Cerkev. Javni dolg se je zadnjih 6 lét bil narastel skoro za celo milijardo, davkoplačevavcem so framasoni natepli za 26 milijonov novih davkov, in to v tako majhni deželi. Odstavljali so naj viši vradnike, ker so bili katoličani. Eden teh hudodelcev je sam sebe imenoval „pokopovavca katoličanstva.“ Še hujše so namenjali za prihodnje, namreč Cerkvi vse plače odreči, samostane zatreti in opleniti, svobodo nauka odpraviti in zapovedati, da sleherni mora v državne zapeljive šole

hoditi. Groza je obhajala belgiški narod pred breznom, katero so mu liberaluhi pripravljali, zato so se pri volitvah oserčili, ter so takim sovražnikim glasove odrekli, — celo dva ministra sta propadla, framasonsko ministertvo je odstopilo in konservativno je izvoljeno. — Kdor katoličanstvu jamo koplje, se sam vanjo prekucne. To je bilo in bo, in je nauk za lažiliberale po vsih deželah.

Rim. Po mnogih rimskih cerkvah se je 1. rožnika sklep šmarnic slovesno obhajal. Veselo je, da to leto so bile tudi v Rimu šmarnice prav posebno pridno obiskovane. Po željah sv. Očeta se je pri tem sklepu molila tudi neka pravna molitev zoper preklinjevanje umazanih časnikov proti presv. Mariji Dev. o tistem času, ko so snovali brezdušnemu Garibaldu napraviti spominek v Loreti. Na spodbudo družbe sv. Petra je bil Rim v večer zadnjega majnika tudi lepo in prav obilno razsvitljen.

Iz Pariza naznanjajo, da je v katoliško Cerkev prestopil princ Miroslav Viljem Hanavski, sin poslednjega Hasijskega volilnega kneza. Katoliške delavske družbe, oziroma katoliški rokodelski pomočniki na Francoskem, so 3. rožnika imele svoj veliki shod v Parizu. Ravno tam so pred malo časom francoski katoličani imeli svoj veliki zbor. Obojih cilj je eden in ravno tisti, namreč: v družbiinstvu življenju prave katoliške nauke in misli obudovati, ter pravemu katol. življenju pravice pridobivati.

Iz Egipta naznanjajo, da so Berber rovarji premagali in dobili v oblast in skoro vse vojake in prebivavce pokončali. V Asvanu (mestu na koncu Egipta) je velik strah zaradi poraza sosednjega Berbera. Hartum, saj kakor pišejo, ni v nevarnosti.

Pruska humaniteta! V Kolonjski nadškofiji je vsled majnikovih postav 311 duhovnij osirotelih. Lepa čast za prusko oliko!

Bratovske zadeve.

V molitev priporočeni:

Na milostne priprošnje N. lj. G. presv. Jezusovega Serca, sv. Jožefa, sv. Nikolaja, ss. Hermagora in Fortunata, naših angeljev varhov in vsih naših patronov Bog dobrotno odverni od naše dežele poboje, umore in samomore, odpad in brezverstvo, prešestvanja in vse nečistosti, sovraštva, preklinjevanje in vse pošastne pregrehe in velike nesreče. To bodi pred vsim drugim priporočeno v brat. molitev. — Neki gospod, da bi mu Bog preložil njegove težave na mile priprošnje N. lj. G. presv. Serca. — Da bi se usmiljeni Gospod Bog ne oziral na oskrnjavce nedelj in praznikov, ampak na ponižne prošnje svojih vernikov ter nam dodelil zopet lepo vreme. — Bolnik za dušno in telesno pomoč priporočen N. lj. G., sv. Avguštinu in sv. Deodatu. — Neka važna zadeva oziroma na volitev stanú. — Mesto, da bi Bog na priprošnje N. lj. G. presv. Serca Kraljice brezmadežne in vsih mestnih patronov odvernil tako obilne očitne pohujšanja, varhom dodelil moč za brambo čednosti in zatiranje ostudnosti, prederzne ponižal, v pregrehe zatopljene pa s Svojo vsemočno milostjo pretresel in k pokori spreobrnil. — Že dolgo dolgo terpeč bolnik za pomoč. — Nekdo za dušno in telesno pomoč. — Hudo bolan duhoven za pomoč. — Bolnik za pomoč. — Brat priporoča bolno sestro. — Šolska mladina neke duhovnije. — Nekteri terdovratni grešniki za spreobrnjenje. — Bolna oseba za zdravje.

Zahvale.

Zgubila sem reč, na kateri mi je bilo zelo veliko ležeče; minulo je bilo že več kot mesec dni in ni bilo

še nobenega upanja, da bi se nazaj dobila. V velikem strahu in skerbi zarad tega prosim Marijo, naj se me usmili in mi v tej stiski pomaga, opravljam devetdnevnik in ji obljubim, da ako to reč nazaj dobim, se ji hočem očitno zahvaliti po Danici. Ko po opravljeni devetdnevniku nekaj dni preteče, v svoje veliko veselje in začudenje dobim to nazaj, kar sem že za gotovo mislila za zmeraj zgubljeno. Bodi torej to zdaj v očitno zahvalo naznanjeno. Češena Marija! F. Z.

Koledar za prihodnji teden:

23. rožnika. S. Zenon. — 24. S. Janez Kerstnik. — 25. S. Viljem. — 26. Ss. Janez in Pavel. — 27. S. Ladislav. — 28. (Post.) S. Leon II. pap. — 29. Četerta nedelja po Bink. Ss. Peter in Pavel.

Odpustki za ude bratovšine Jezusovega Serca in molitvenega apostolstva. Popolni odpustek: O pristopu; vsaki mesec prvi petek ali prvo nedeljo, in še poljuben drug dan v mescu; — večji del o vsih višjih praznikih Gospodovih, Marije Device in Svetnikov; o smertni uri. —

Nepopolni odpustki: 60 dni za vsako dobro delo, ki ga kot ud opraviš.

Udje molijo vsak dan Očenaš, Češena-Marijo s pristavkom: „Presladko Serce mojega Jezusa, stori, da Te zmeraj bolj ljubim.“ Vsak dan enkrat se vse djanja, terpljenja in molitve darujejo v tiste naméne, s katerimi Kristus Gospod brez prenehanja moli in se daruje na oltarjih. Služiti utegne k temu naslednje

Darovanje.

Božje Serce Jezusovo, darujem Ti po neomadežanem Marijnem Sercu vse molitve, djanja in vsakere terpljenja tega dne, zedinjene s tistimi nameni, s katerimi Ti neprenehoma moliš in se na oltarjih daruješ, posebno za sv. Cerkev, za našega svetega očeta rimskega papeža, in za potrebe, ki so ta mesec in danes udom apostolstva priporočene. Amen.

Listek za raznoterosti.

Iz Ljubljane. Milostni gosp. Janez Glavina, teržaški škof, so dobrotno obljubili, da prihodnji mesec pridejo v Ljubljano ter bodo 13. julija (6. nedeljo po Bink.) v stoljni cerkvi delili zakrament sv. birme tistim, za ktere se želí, da zdaj opravijo; — 14., 15. in 16. julija pa bodo nove mašnike posvečevali.

Eksercicije za duhovne se začno letos 18. avgusta popoldne; vodil jih bode že znani mnogočislani P. Karol Hünner.

Iz Ljubljane. Pobožnosti k najsv. Jezusovemu Sercu. V novi cerkvi presv. Jezusovega Serca je vsak dan mesca rožnika ob 7 zvečer pridiga v slov. jeziku in potlej litanije z blagoslovoma. Ljudstva prihaja veliko. —

V cerkvi čast. gospej Uršulinaric bode že znani čast. P. Hünner v osmini presv. Jezusovega Serca vsak večer ob 6 uri v nemškem jeziku pridigal; potem bodo litanije z blagoslovoma.

† V Ipavi je 18. t. m. umrl č. g. Luka Hiti. R. I. P.

Na Vojskem, 17. rožnika. Čudno letošnje leto; — danes je pri nas dobro snég naletaval; pobelil vender ni, na tléh se je sproti topil.

Na Dunaju v cerkvi sv. Štefana se bode zarad praznika presv. Jezusovega Serca obhajala slovesna

tridnevnik 20., 21. in 22. rožnika. — Pobožnost Jezusovega Serca v zvezi z molitvenim apostolstvom se v tej cerkvi vsaki mesec obhaja tako-le: 1. Vsak prvi petek v mescu je ob 12 sv. maša za žive in umerle ude in po maši slovesna pravna molitev? Vsako prvo nedeljo v mescu ob 5 popoldne pred izpostavljenim sv. Rešnjim Telesom slovesna molitev za spravo, potem pridiga od Serca Jezusovega. Ravno te dni se ondi v zakristiji v bratovščino zapisuje.

Tisučletnica smerti sv. Metoda se bode prihodnje leto z velikimi slovesnostmi obhajala na Velehradu na Moravskem. Velikanske romanja se pripravljajo iz slovanskih dežel, zlasti iz Češkega na Velehrad. V Pragi se je s poterjenjem kardinal-nadškofa iz duhovstva, plemstva in meščanov zbral poseben odbor za pospeševanje teh romanj. Kardinal sam bode pospeševal delavnost te družbe.

Moč svete spovedi. Pred veliko leti je bilo družini nemški K. Pross ukradeno prav veliko denarja. Gospodar je umrl zadolžen in velika družina je vsled tega ostala v popolnem uboštvi. Nekega srečnega dne pride k stari Prossovi vdovi duhoven z lepo culo denara, ki ga ji izroči. Uboga vdova ni mogla verjeti v tako nepričakovano srečo; prepričala pa se je bila poslednjič, da človek, ki je bil ranjcega moža okradel, se je skesal svojega nesrečnega djanja in ji poslal oddelek tatvine z vsimi zastalimi obrestmi, in obljubil je, da ji bode povračal tudi ostali oddelek o določenih obrokih. — S pomočjo spovedi tedaj je družina Prossova rešena grozne nadloge.

Duhovske spremembe.

V Goriški nadškofiji. Preč. g. Fr. Sedej, začasni prof. svetopisemskih véd stare zaveze v srednjem semenišči v Gorici, imenovan je stalni prof. rečenih véd na imenovanem učilišči. — Novomašnika posvečena sta čč. gg.: Faidutti Alojzij iz Šempetra pri Čedadu, in Kosovel Jožef, iz Sel, Črniške župnije v Vipavski dolini; — Iz Teržaške škofije čč. gg.: Kompare Jož. iz Krepelj pri Dutovljah, Miklavčič Karol in Mlakar Janez. — Preč. g. Bodigoj Anton, vikar v Rutarsu, dobil je župnijo v Muscolih.

V Lavantinski škofiji. Župnika sta postala čč. gg.: Fr. Ferk pri sv. Marjeti na Pesnici, Matija Kertnu na Rečici; č. g. J. Kunce gre za 1. kapl. k sv. Petra pri Mariboru.

Dobrotni darovi.

Za študentovsko kuhinjo: Čast. g. V. Orehek 1 gld. — Neka dobra družina, ktero dobitljivi Bog blagoslovi! 15 mark v zlatu. — Čast. g. kaplan Jož. Zevnik 2 gld.

Za sveto Detinstvo: Dve sestri 80 kr.

Za zvonove v novi stoljni cerkvi Sarajevski v Bosni: Čast. g. V. Orehek 1 gld.

Za opravo ubožnih cerkev: Urška Ferjan 1 gld. — Preč. g. prof. Ant. Zupančič 2 gld. — Ana Mihelič 1 gld. 50 kr. — Iz Vrema 7 gld. — Iz Ternovega v Ljubljani po preč. g. župniku Fr. Karunu 15 gld. — Iz Šent-Jošta nad Polhovim gradcem 34 gld. 40 kr. — Iz Trebnjega po čast. g. Perparji 1 gld. 25 kr. — Iz Škofje Loke po čast. g. V. Eržen-u 47 gld. 43 kr.

Pogovori z gg. dopisovalci.

„Enemu“: Lepa hvala — tudi za obljubljeni „sol“, ki jo ovčice rade zobljejo. — G—l—: Vse prav takó; serčna hvala in pozdrav!